

Türk Eğitim Sisteminde Okul Öncesi Eğitimin Ulusal Yasal Dayanakları

Aysun Bay Dönertaş¹

Özet

Eğitim, bireyin yaşamında hayat boyu devam eden davranış edinme süreci olarak nitelendirilebilir. Bu süreç plansız olarak okul öncesi dönemde çoğunlukla ailede, planlı olarak ise eğitim örgütlerinde gerçekleşmektedir. Dolayısıyla eğitimin bireyin hayatının her alanında yer aldığı söylemek mümkündür. Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da sürecin sağlıklı işlemesi bazı hukuksal düzenlemelerle garanti altına alınmıştır. Eğitim hukuku da bu ihtiyaçtan doğmuştur. Eğitim hukuku bir anlamda hukukun eğitim alanına izdüşümü olarak nitelendirilebilir. Bireyin temel hakları arasında yer alan eğitim ve öğrenim hakkının doğduğu andan itibaren güvence altına alınması başta olmak üzere eğitim-öğretimi düzenleyen hukuk kurallarının eğitim hukukunun kapsamını oluşturduğu söylenebilir. Bu çalışmada, bireyin doğduğu andan itibaren başlayan okul öncesi eğitim sürecinin yasal dayanakları Türk eğitim sistemi bağlamında tartışılmıştır. Çalışmanın odağını Türk eğitim sisteminde okul öncesi eğitimin ulusal yasal dayanakları oluşturmaktadır. Çalışmada öncelikle eğitim, hukuk ve eğitim hukuku kavramları açıklanmış, Türk eğitim sisteminde okul öncesi eğitim tartışılmıştır. Sonrasında okul öncesi eğitimin ulusal yasal dayanakları; anayasa, kanunlar, yönetmelikler ve diğer yasal metinlerle (kalkınma planları, MEB stratejik planları, Milli Eğitim Şuraları, Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Vizyonu) birlikte ele alınmıştır.

1. EĞİTİM VE HUKUK

Eğitim en genel ve bilindik tanımıyla “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1972). Eğitim kavramına dair diğer bazı tanımlamalara aşağıda yer verilmiştir. Eğitim,

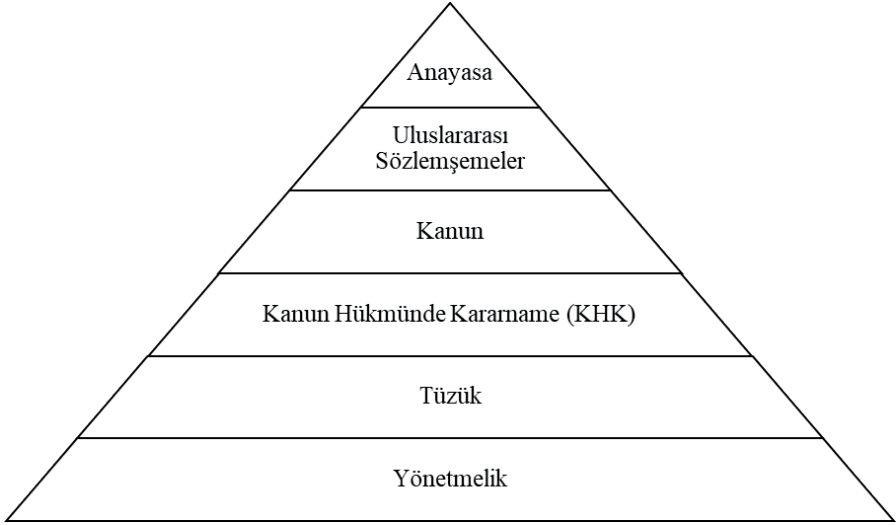
1 Dr. Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Öğretmeni, Eskişehir, Türkiye, aysunbay@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1219-7181

- Bireyin çevresiyle etkileşimi sonucu kendisinde oluşan nispeten kalıcı izli davranış değişimleridir (Arslan, 2009).
- Bireyin bilgi, değer ve beceri inşa etmesine destek sürecidir (Yavuz, 2018).
- Bir süreçtir ve bu sürece bireyin aktif olarak katılmasıyla gerçekleşmektedir (Şahin, 2019).
- Çevre ayarlaması yoluyla kişinin davranışlarını istendik yönde değiştirme ve değerlendirme sürecidir (Sönmez, 2020).
- Bireyin davranışlarında yetenek gizil güç karakter ve bilgi boyutlarında gerekli gelişmeleri sağlamak amacıyla sistemli etkinlikler düzenlenmesi sürecidir (Balci, 2021).
- Seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin özellikle de okulun etkisi altında sosyal yeterlilik ve en iyi şekilde bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir (Erkılıç, 2022).

Eğitim, informal ya da formal yollarla hayat boyu devam eden bilgi, beceri, değer, inanç, tutum ve alışkanlıklar edinme süreci olarak nitelendirilebilir. İnfomal eğitim bir plan ya da programa bağlı olmaksızın yaşam içerisinde kendiliğinden gelişirken, formal eğitim ise önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda planlı ve programlı bir şekilde sürdürülür, sistemlidir. Eğitim örgütlerinde planlı ve programlı bir biçimde sürdürülen etkinlikler formal eğitim kapsamında düşünülebilir. Bu kapsamda, kamuya karşı görev ve sorumlulukların eğitim sistemleri aracılığıyla hukuk devleti ilkelerine uygun bir düzen içerisinde yerine getirilmesinin gerekliliğini vurgulamak anlamlı olacaktır. Başka bir ifadeyle eğitim sistemlerinin hukuka uygun olacak şekilde işleyişini sürdürmeleri bir gereklilik olarak düşünülmelidir. Çünkü hukuk, toplumun genel yararı ve ortak iyiliğini sağlamak için adalete yönelmiş kurallar bütünüdürü oluşturmayı sağlar. Hukuk, “bireyler ve bireylerle devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen ve kişilerin hak, yükümlülük ve ayrıcalıklarını izin verme yasaklama yöntemleri ile zorunlu kılarak tanımlayan kuralların tamamıdır” (Atay, 2017).

Hukuk kuralları, toplumsal hayatı düzenleyen kuralların en önemlisi ve en etkilisidir. Toplumun düzeni, güvenliği, eşitliği ve özgürlüğü bu kurallar ile sağlanır. Hukuku oluşturan kurallar zorlayıcıdır. Tek bir olaya değil aynı kategoriye giren olayların tümüne, aynı durumdaki herkese ve yürürlükten kaldırılıncaya kadar, belirsiz bir zaman süresi içinde belirsiz sayıda ve gelecekte meydana gelmesi muhtemel olayların hepsine ve herkese uygulanması, belirli bir kişi için öngörülmemesi hukuk kurallarının; soyutluğunu, genelliğini, sürekliliğini ve objektifliğini ifade eder (Çiftçi, 2019; Atay, 2017). Hukuk

kuralları amaçları güçleri ve yürürlüğe girme biçimleri, üstünlük ve bağlayıcılık sırası bakımından belli bir hiyerarşik düzen içerisinde yer alır. Başka bir ifadeyle yazılı kaynaklar arasında bir üst-ast ilişkisi vardır. Buna “normlar hiyerarşisi” ya da “hukuk kuralları hiyerarşisi” adı verilir. Normlar hiyerarşisine göre her hukuk kuralı geçerliliğini bir üst hukuk normuna borçludur ve bu nedenle daha alt sıradaki bir hukuk normu kendisinden üst sırada bulunan hukuk normuna aykırı olamaz. Ulusal hukuk söz konusu olduğunda en üst düzeyde tüm hukuk sistemini bağlayan bir anayasa vardır ve tüm diğer hukuk kuralları bu anayasaya uygun olmak zorundadır. Yasal düzenlemelerde etki gücü ve üstünlük yukarıdan aşağıya gidildikçe azalır, açıklayıcı hükümler ise artar (Doğan, 2020; Gülcan, 2019). Hukuk kurallarının hiyerarşik düzeni Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Hukuk kurallarının hiyerarşik düzeni

Kaynak: (Gülcan, 2019)

Şekil 1 incelendiğinde; etki gücü ve üstünlüğü en yüksek hukuk kuralının anayasa olduğu görülmektedir. *Anayasa*, bir devletin kuruluşunu, yönetim biçimini, temel kurumlarını, bunların nasıl işleyeceğini, bireylerin hak ve özgürlüklerini düzenleyen ve bunları güvence altına alan temel yasadır. Anayasada, anayasa hukukunu ilgilendiren ilkeler ve kuralların yanında kamu yönetimini ilgilendiren ilkeler ve kurallar da yer alır. Anayasalar hem genel, nesnel ve soyut düzenlemeler içerir hem de birer yetki kaynağıdır. *Uluslararası sözleşmeler* ikili ya da çok taraflı anlaşmalar gibi uluslararası kuruluşlarca (Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği vd.) kabul edilen uluslararası

düzenlemelerdir. Uluslararası düzenlemeler hakkında anayasaya aykırılık davası açılmaması nedeniyle uluslararası sözleşmeler kanunlardan daha güçlü sayılmıştır. *Kanunlar (yasa)*; anayasanın yetkili kıldığı organlarca hazırlanan hukuk kurallarıdır. Kanunlar genellikle soyut kurallar içerirler; genel, nesnel, sürekli ve yazılı olurlar. Türkiye’de kanun yapmak değiştirmek veya kaldırmak TBMM’nin görev ve yetkisindedir. Kanunlar, Cumhurbaşkanı onay verdikten sonra resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer. *Kanun hükmünde kararname (KHK)*; kanun gücündeki hukuki metinlerdir. 21 Ocak 2017 tarihinde anayasada yapılan değişiklikle birlikte yeni sistemde KHK yerini *Cumhurbaşkanlığı kararnamesine (CBK)* bırakmıştır. CBK idareye tanınan özerk bir düzenleme yetkisidir. Cumhurbaşkanı, anayasada belirtilen konularda düzenleme yapılmasını gerekli gördüğünde CBK çıkarabilir. Ancak bu yetki; temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile siyasi haklar ve ödevler ile ilgili konuları kapsamaz. *Tüzük*; bir kanunun nasıl uygulanacağını göstermek kanunun emrettiği işleri açıklamak üzere kanunlara aykırı olmamak kaydıyla çıkartılan hukuki metinlerdir. 2017 yılında yürürlükten kaldırılmıştır. *Yönetmelikler*; kurum ve kuruluşların örgütlenme yönetim ve çalışma yöntemlerini gösteren veya kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların uygulanmasını sağlamak için bu kanunlara uygun olmak şartıyla çıkarılmış kurallar bütünüdür (Doğan, 2020; Gülcan, 2019; Karaman-Kepeneci ve Taşkın, 2019).

Hukuk düzeni içerisinde; bireylerin eğitime erişimini koruyan/sağlayan, standartları düzenleyen, bireysel hakları güvence altına alan ve davranışları düzenleyen birtakım ilke ve kurallara, eğitimle ilgili yasal düzenlemelerde yer verildiğini söylemek mümkündür. Eğitimle ilgili her konunun hukuken düzenlenmesi bir zorunluluk olarak değerlendirilebilir. Çünkü eğitim; kamu düzeni kapsamında bulunan, insan ve yaşamla ilgili bir alandır ve temel haklardan biridir. Eğitim-öğretim faaliyetlerini düzenleyen, eğitimde yapılacak eylemlerin-işlemlerin genel çerçevesini belirleyen, devletin ve kişilerin uyması ve uygulaması gereken kurallar eğitim hukukunun kapsamındadır (Gülcan, 2019). Eğitim hukuku, örgün ve yaygın eğitim ortamlarında bireylerin eğitim hakkını kapsayan yönetici, öğretmen, diğer işgörenler ile öğrenci ve velilerin eğitim kurumlarıyla ilişkilerini düzenleyen, ulusal ve uluslararası hukuk kurallarını konu alan disiplinler arası bir hukuk dalıdır (Ünal ve Sarpkaya, 2020).

Eğitim hukukunun içeriğini en geniş şekilde hukuk ile eğitim bilimlerinin kesişen tüm alanlarının oluşturduğu söylenebilir (Karaman-Kepeneci ve Taşkın, 2019). Geniş anlamda eğitim hukuku medeni kanunun aile hukuku kitabında çocuğa ilişkin hükümleri, çocuk hukukunu ve okul hukukunu içerir. Buna karşılık dar anlamda eğitim hukukunun içine esas itibarıyla aile

ve çocuk hukukunun dışında kalan ve eğitimi düzenleyen kurallar girer. Eğitim hukuku denilince; (1) özellikle örgün eğitim kurumlarının örgüt yapısı, hukuki durumu, yönetim şekli ve organları arasındaki ilişkiler ile bunların temel hak ve görevleri, (2) öğretmen, öğrenci, veli gibi doğrudan ya da dolaylı olarak okulla ilişkisi olan kişilerin hukuki durumları, (3) okul aile birliği, koruma dernekleri, vakıflar gibi okul ve eğitim öğretim masraflarını karşılayan kişi ve kuruluşların hakları, (4) bütün bunların resmi makamlarca teftişini ilgilendiren hukuk kuralları anlaşılır. Kısaca; eğitimi düzenlemek için konulmuş hukuk kuralları yani mevzuat eğitim hukuku kapsamındadır (Çiftçi, 2019).

2. TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Eğitim sistemleri; girdisini toplumdan alan, belirli süreçlerle işledikten sonra çıktısını yine topluma veren toplumsal açık sistemlerdir. Sarpkaya (2021) insanlar tarafından kurulan örgütlerin bir toplumsal sistem ürünü olduğunu belirtmekte, eğitim sistemini; “ulusun tüm üyelerinin haklarını gerçekleştirmek ve devletin eğitimden beklediği yararları sağlamak için devletçe kurulan ve ülke düzeyinde yayılan eğitim örgütleri ve okullar bütünü” olarak ifadelendirmektedir. Yazar, eğitim sistemin üst sistemler, aracı üst sistemler ve temel sistemlerden oluştuğunu, eğitim örgütleri içinde okulların toplumsal bir alt sistem olarak işlev gördüğünü belirtmektedir. Buradan hareketle, okulların eğitim sistemi içerisinde toplumsal bir alt sistem olarak örgütlendiğini söylemek mümkündür.

Türk eğitim sistemi incelendiğinde; bu çalışmanın odağını oluşturan okul öncesi eğitimin temel eğitim kademesinin ilk basamağında örgütlendiği görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı teşkilat yapılanmasında; okul öncesi eğitim hizmetleri Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak yürütülmektedir. Daha önce Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde genel müdürlük düzeyinde yer alan Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, 652 sayılı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden düzenlenerek Erken Çocukluk Eğitimi Daire Başkanlığı olarak Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlanmıştır.

Okul öncesi eğitim; çocuğun doğumundan itibaren ilköğretime başlayıncaya kadar olan tüm yaşantılarını içeren bir eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Oktay, 2005). Bu eğitim öncelikle ailede başlamakta ve okullarda devam etmektedir. Doğduğu andan itibaren çocukların yaşadığı dünyayı anlama çabası içinde olduğunu ve bu anlama çabasına öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlı ya da plansız bir biçimde eşlik ettiğini söylemek mümkündür. Çocuğun dünyayı tanıma ve anlama çabasının uzman kişiler

aracılığıyla planlı ve programlı bir şekilde aileyle birlikte desteklenmesi çocuğun her alandaki gelişimini daha da üst düzeye taşıyacaktır. Çocuğun her alanda gelişiminin desteklendiği planlı ve programlı eğitim etkinliklerine erişim okul öncesi eğitim örgütleri aracılığıyla sağlanmaktadır.

Türk eğitim sisteminde örgün eğitimin ilk basamağında yer alan okul öncesi eğitim hizmetleri; bakanlıklara, kamu örgütlerine, özel örgütlere, yerel yönetimlere, vakıf ve üniversitelere bağlı olarak farklı yaş gruplarında sunulmaktadır. Okul öncesi eğitim hizmetlerinin sunulduğu kurum tiplerinin aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (ERG, 2022):

- İlköğretim okullarına bağlı kamu/özel anasınıfları,
- Kamu/özel anaokulları,
- Toplum temelli kurumlar (Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı kurslar, belediyelerce açılan kreşler, sivil toplum kuruluşları ve derneklere açılan kreşler),
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı kurumlar,
- İş Kanunu'na göre işletmelerde açılan kreşler,
- Kamu/özel yaz anaokulları ve anasınıfları,
- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre açılan kurumlar (m.191),
- 3-6 Yaş Oyun Odası Kurs Programı,
- MEB'e bağlı olmayan kamu-özel kurumlar yaz eğitimi,
- İş Kanunu'na göre işletmelerde açılan kreşler.

Türkiye'de okul öncesi eğitim hizmetlerinin yaygın olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı kamu/özel anasınıflarında ve anaokullarında sürdürüldüğünü söylemek mümkündür. Örgün Eğitim İstatistikleri incelendiğinde, Türkiye'de okul öncesi eğitim hizmetlerinin; 21.221'i kamu ve 1.299'u özel olmak üzere toplam 22.250 anasınıflında, 3.047'si kamu ve 3.998'si özel olmak üzere toplam 7.045 anaokulunda, 4.831'i kamu ve 2.248'i özel olmak üzere MEB'e bağlı olmayan kurumlarda sürdürüldüğü görülmektedir (MEB, 2022).

3. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ULUSAL YASAL DAYANAKLARI

Bu çalışmada okul öncesi eğitimin ulusal yasal dayanakları dar anlamda eğitim hukuku kapsamında tartışılmıştır. Bu bağlamda; anayasa, kanunlar,

yönetmelikler ve diğer yasal metinlerde (kalkınma planları, MEB stratejik planları, MEB şûraları, MEB 2023 vizyonu) okul öncesi eğitimle ilgili düzenlemeler ele alınmıştır. Çalışmanın kapsam kısıtı sebebiyle, bir önceki bölümde de belirtilen “Türkiye’de okul öncesi eğitim hizmetlerinin yaygın olarak Milli Eğitim Bakanlığı’na (MEB) bağlı kurumlarda sürdürüldüğü” bilgisinden hareketle yasal dayanaklar MEB’e bağlı kurumların yasal mevzuatı ile sınırlandırılmıştır.

3.1. 1982 Anayasası’nda Okul Öncesi Eğitim

18.10.1982 tarihinde kabul edilmiş olan T.C. Anayasası’nın İkinci Kısım, Üçüncü Bölümü’nde eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevini düzenleyen 42. maddesinde “Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.” hükmüne yer verilmiştir. Yine aynı maddede; eğitim ve öğretimin, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapıldığı, ilköğretimin kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olduğu, özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esasların devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak kanunla düzenlendiği ifade edilmektedir. Bütün bunlara ek olarak; maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilere devletin burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapacağına, eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim-öğretim-araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütüleceğine ve bu faaliyetlerin hiçbir suretle engellenemeyeceğine, Türk vatandaşlarına Türkçe’den başka hiçbir dilin anadili olarak okutulamayacağına dair hükümler de eğitim hakkının düzenlendiği bölümde yer almaktadır.

T.C. Anayasası’nda ilköğretimin devlet okullarında zorunlu ve parasız olduğuna değinilmekte, okul öncesi eğitimi kapsayan herhangi bir zorunluluktan bahsedilmemektedir. “Hukuksal eşitliğin, gerçek anlamda bir eşitliğe dönüşebilmesi için kişilerin devletten gerekli imkânları istemesi gerekir.” (Karaman-Kepenekci ve Taşkın, 2019) ifadesinden ve okul öncesi döneme ilişkin “yaşamın sihirli yılları” (Oktay, 2002) nitelendirmesinden hareketle; okul öncesi eğitimin nitelikten ödün vermeden zorunlu eğitim kapsamına dâhil edilmesi, “eğitim hakkı” kapsamında anayasal bir hak olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

3.2. Kanunlarda Okul Öncesi Eğitim

Bu başlık altında; 430 Sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 5580 Sayılı Özel

Öğretim Kurumları Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname incelenmiştir.

430 Sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu. 3 Mart 1924 kabul edilen bir diğer adıyla “Öğretim Birliği Kanunu” eğitim alanını düzenleyen önemli kanunlardandır. Bu kanunun 1.ve 2. maddesine göre Türkiye dâhilindeki bütün eğitim kurumları Şeriye ve Evkaf Vekâleti içerisindeki medreseler de dâhil olmak üzere Maarif Vekâletine (Bugünkü Millî Eğitim Bakanlığı) bağlanmıştır. Bu kanunla; eğitim hizmetlerinin gözetim ve denetimi Millî Eğitim Bakanlığı’na verilerek, dağınık ve devlet yönetiminin dışında kalan okullar devlet yönetimi altında toplanmış, bu alandaki çok başlılığa bir son verilmiştir. Kısacası eğitim-öğretim faaliyetlerinden sorumlu tek merci Millî Eğitim Bakanlığı olmuştur. Tevhid-i Tedrisat Yasası 1982 Anayasası’nın 174. maddesi ile anayasal koruma altına alınan kanunlardan birisidir (Kıral, 2021; Karaman-Kepeneci ve Taşkın, 2019).

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu. 23.07.1965 tarih ve 12056 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan bu kanunla; devlet memurlarının hizmet şartları, nitelikleri, atanma ve yetiştirilmeleri, ilerleme ve yükselmeleri, ödev, hak, yüküm ve sorumlulukları ile özlük işleri düzenlenmektedir. Kanununun 191. maddesinde yer alan “Devlet Memurları için lüzum ve ihtiyaç görülen yerlerde çocuk bakımevi ve sosyal tesisler kurulabilir. Bunların kuruluş ve işletme esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı’nca birlikte hazırlanacak genel yönetmelikle belirlenir.” hükmü gereğince devlet memurlarının çocuklarının okul öncesi eğitim hizmetlerinden yararlanabilmeleri için kurumlar açılabilir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu. 24.6.1973 tarih ve 14574 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan bu kanunda okul öncesi eğitimin örgün eğitim kurumları kapsamında yer aldığına (m.18) ve mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsadığına (m.19) dair hükümlere yer verilmiştir. Kanununun 20. maddesinde, okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri şu şekilde belirtilmiştir: Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; (1) çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, (2) onları ilköğretime hazırlamak, (3) şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak, (4) çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır. Yine aynı kanunda; “Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okuluna bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve

hangi önceliklere göre açılacağı, Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.” (m.21) hükmüne yer verilmiştir.

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu. 12.1.1961 tarih ve 10705 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan bu kanunda okul öncesi eğitime dair aşağıdaki hükümler yer almaktadır:

- Okul öncesi eğitim mecburi ilköğretim çağının 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar (m.3),
- Okul öncesi eğitim kurumları isteğe bağlı ilköğretim kurumları arasındadır (m.6/b),
- Okul öncesi kurumlarında mecburi öğrenim çağına gelmemiş olan çocuklar eğitilir (m.13),

Yine aynı kanunun dördüncü bölümünde; okul öncesi eğitim ve öğretim kurumları ile ilköğretim okullarının açılma, kapanma ve öğretime ara verme zamanlarına ilişkin hükümler yer almaktadır.

5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu. 14.2.2007 tarih ve 26434 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı; Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılacak özel öğretim kurumlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir (m.1). 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, okul öncesi eğitim hizmeti veren özel kurumların; kurum açma izni, kurucu/kurucu temsilcisinin nitelikleri ve kurum binaları, eğitim-öğretim, yönetim, kurumun kapatılması ve personel işlemleri ile eğitim-öğretim ve kurumların yönetimi, kurum açma izninin iptali, kurumun kapatılması, devri ve nakli, kurumlarda çalıştırılacak personel, özlük hakları ve sorumluluklar, çalışma izninin iptali ve geçici görevlendirme, denetim, reklâm, malî hükümler ve ücretler gibi hususlara ilişkin hükümleri içermektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname. 14.09.2011 tarih ve 28054 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren bu KHK’da Millî Eğitim Bakanlığının teşkilat yapısı ile hizmet birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile koordinasyon ve işbirliğini düzenleyen hususlar yer almaktadır. Yürürlükten kaldırılan, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’da, mecburi ilköğretim çağına girmemiş çocukların eğitimine yönelik okul ve kurumların eğitim ve yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetler Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak yürütülürken, 652 sayılı KHK ile okul öncesi kurumlarının yönetimine ve öğrencilerinin eğitim

ve öğretimine yönelik politikalar belirleme ve uygulama görevi Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Erken Çocukluk Eğitimi Dairesi Başkanlığı'na verilmiştir.

3.3. Yönetmeliklerde Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim kurumlarının kuruluş, yönetim, eğitim, görev ve işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenlemek amacıyla, ilk yönetmelik 1962 yılında "Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği" olarak yayımlanmıştır. Sonraki yıllarda yayımlanan yönetmelikler aşağıdadır.

- 24.03.1970 tarih ve 13453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kız Teknik öğretim Okullarına bağlı Uygulama Anaokulları Yönetmeliği
- 16.12.1992 tarih ve 21437 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Anaokulu - Anasınıfı ve Uygulama Sınıfı Yönetmeliği,
- 21.07.1996 tarih ve 22703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği,
- 8.06.2004 tarih ve 25486 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği
- 26.07.2014 tarih ve 29072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

Okul öncesi eğitime yönelik politika belirleme ve uygulama görevinin 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlanmasının ardından okul öncesi eğitim kurumlarının görev ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar (05.06.2023 tarihi itibarıyla) halen yürürlükte olan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği hükümleri gereğince sürdürülmektedir. Yönetmelikte, okul öncesi eğitim kurumlarının görev ve işleyişini doğrudan düzenleyen usul ve esaslar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Görev ve İşleyişine İlişkin Usul ve Esaslar

Başlıklar	Hükümler
Tanımlar	Anaokulu; 36-68 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan okulu (m.4/a), Ana sınıfı; 57-68 aylık çocukların eğitimi amacıyla örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde açılan sınıfı ifade eder (m.4/b).
Okul öncesi eğitim kurumlarının işleyişi	Okul öncesi eğitim kurumlarında ders yılı süresinin 180 iş gününden az olmaması esastır (m.5/1). Okul öncesi eğitim kurumlarında güne başlama, oyun, beslenme, temizlik, etkinlik, dinlenme ve günü değerlendirme zamanlarını da içerecek şekilde günde ellişer dakikalık aralıksız 6 etkinlik saati süre ile normal eğitim yapılması esastır (m.6/a). Bir gruptaki çocuk sayısının 10'dan az, 20'den fazla olmaması esastır (m.6b). Yaz aylarında yapılacak eğitimde kadrolu öğretmenler istemeleri hâlinde görevlendirilir (m.6/ç).
Okul tespiti, kayıt kabul ve devam	Okul öncesi eğitim kurumlarında yeni kayıtlar, temmuz ayının ilk iş gününde başlar. Kayıt işlemi, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümlerince oluşturulan ulusal adres veri tabanındaki yerleşim yeri adres bilgileri esas alınarak, e-Okul sistemi üzerinden yapılır (m.11/1). Anaokulu, ana sınıfı ve uygulama sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 57-68 aylık çocukların kaydı yapılır (m.11/5a). Bir grup oluşturabilecek kadar çocuk bulunmayan okullarda 36-68 aylık çocuklar aynı ana sınıfına kaydedilebilir (m.11/5b). Çocuğun aday kaydı e-okul sistemi üzerinden alınır (m.11/5e). Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarında e-Okul sisteminde her öğrenci için öğrenci dosyası tutulur (m.16/1). Okul öncesi eğitim kurumlarında; kayıtları yapılan çocukların kuruma günlük eğitimi aksamayacak şekilde devam etmelerinin sağlanması esastır. Ancak özel eğitim gerektiren çocukların sosyal uyum ve gelişim özelliğine göre günlük devam sürelerinde esneklik sağlanır (m.18/2a).
Sınıf geçme	Okul öncesi eğitim kurumlarında Okul Öncesi Eğitim Programı doğrultusunda hazırlanan çocuğa yönelik Gelişim Raporu, her dönem sonunda e-Okul sistemine işlenerek bir örneği veliye verilir (m.30/1).

<p>Personelin Görev, Yetki ve Sorumlulukları</p>	<p>Okul öncesi eğitim kurumları, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir (m.39/1).</p> <p>Okul öncesi eğitim kurumu öğretmenleri, kendilerine verilen grup/sınıf/şubede eğitim ve öğretim faaliyetlerini, eğitim ve öğretim programında belirtilen esaslara göre planlamak ve uygulamak, ders dışında okuldaki eğitim ve öğretim işlerine etkin bir biçimde katılmak ve bu konularda mevzuatta belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür (m.43/1).</p> <p>Öğretmenler, okul öncesi eğitim kurumlarında sabah ve ikinci kahvaltısı esnasında çocuklarla birlikte bulunur, grubundaki çocukların düzenli bir şekilde yemek yemelerini sağlar (m.43/8).</p> <p>Bağımsız anaokulu, ana sınıfı ve uygulama sınıfı öğretmenleri okul öncesi eğitim öğrencilerinin bulunduğu alanlarda, kendi devrelerinde ve etkinlik saatleri dışındaki zamanlarda nöbet tutarlar (m.44/2).</p> <p>Okul öncesi eğitim kurumlarında, yeterince öz bakım becerisine sahip olmayan çocukların öz bakım becerisine destek sağlamak amacıyla imkânlar çerçevesinde her okul öncesi eğitim kurumuna en az bir kişi olmak üzere iki grup için bir destek eğitim personeli görevlendirilebilir (m.45/1).</p> <p>Okul öncesi eğitim kurumlarında, uzman ve usta öğreticiler okul müdürünün düzenleyeceği esaslara uygun şekilde çalıştırılabilir (m.45/2).</p> <p>İl/ilçe millî eğitim müdürlüklerince bir şubede en fazla bir stajyer öğrenci olmak kaydıyla okul öncesi eğitim kurumlarında mesleki eğitim kapsamında beceri eğitimi yaptırılan çocuk gelişimi ve eğitimi öğrencilerinin hizmetlerinden de yararlanır (m.45/3).</p> <p>Okul öncesi eğitim kurumlarında oluşturulan rehberlik servislerinde görev yapan rehberlik öğretmenleri, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda görev ve sorumluluklarını yerine getirir (m.47/1).</p> <p>Mesleki ve teknik eğitim kurumları bünyesindeki uygulama sınıflarında görevli çocuk gelişimi ve eğitimi alan/bölüm şefi, bu sınıfın amaçlarına uygun olarak işleyişinden ve mevzuata uygun olarak yönetilmesinden okul müdürüne karşı sorumludur (m.49/1).</p>
<p>Mali Hükümler</p>	<p>Okul öncesi eğitim hizmeti resmî okul öncesi eğitim kurumlarında ücretsizdir (m67/1).</p> <p>Beslenme saatlerinde çocuklara refakat etmek zorunda olan öğretmen ve yardımcı personel okuldaki yemek hizmetinden ücretsiz yararlanır (m.67/2).</p>
<p>Belgelerin düzenlenmesi</p>	<p>Okul öncesi eğitimi alan çocuklara eğitim yılı sonunda Katılım Belgesi verilir (m.73/1).</p>

Çeşitli hükümler (okul öncesi eğitim kurumlarının açılması ve binaların kullanılması, okul öncesi eğitimde eğitime erişim modelleri, destek eğitim personeli, uzman ve usta öğreticiler, oyun odası rehberlik ve denetim)

Okul öncesi eğitim kurumları; bağımsız anaokulları olarak açılabileceği gibi diğer eğitim kurumları bünyesinde ana sınıfı olarak da açılabilir (m.81/1).

Okul öncesi eğitim çağ nüfusu az ya da çağ nüfusunun yoğun, fiziki şartların yetersiz olduğu yerleşim yerlerindeki çocukların okul öncesi eğitime erişimini sağlamak için; gezici öğretmen sınıfı, gezici sınıf, taşıma merkezi ana sınıfı, yaz eğitimi ve benzeri esnek saat ve zamanlı eğitime erişim modelleri uygulanabilir. Uygulanacak olan farklı erişim modellerinde bir yılda en az 200 etkinlik saati eğitim yapılır (m.82/1).

Okul öncesi eğitim kurumlarında; velilerin istemeleri, personel ve fiziki imkânların yeterli olması hâlinde eğitim saatleri dışındaki zamanlarda faaliyet göstermek üzere çocuk kulüpleri kurulabilir (m.83/1).

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim alan öğrenciler ile özel yetenekli öğrenciler için okul öncesi eğitim kurumlarında özel eğitim desteği verilmesi amacıyla okulun fiziki imkânları doğrultusunda destek eğitim odası açılır (m.84/1).

Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim etkinliklerinin sağlıklı, uygun ve güvenli bir ortamda gerçekleştirilebilmesi için oyun alanı ile bahçenin bulunması ve amacına uygun olarak düzenlenmesi esastır (m.90/1a).

Okul öncesi eğitim kurumlarının eğitim, öğretim ve yönetim ile ilgili iş ve işlemlerine yönelik rehberlik ve denetim faaliyetleri, ilgili mevzuatı doğrultusunda denetlemeye yetkili olan birimlerce yürütülür (m.94/1).

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014)

26.07.2014 tarih ve 29072 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde yer alan okul öncesi eğitim kurumlarının görev ve işleyişine dair hükümlere Tablo 1’de yer verilmiştir. İlgili yönetmelikte okul öncesi eğitimle doğrudan ilişkili hükümlerin; tanımlar, okul öncesi eğitim kurumlarının işleyişi, okul tespiti, kayıt kabul ve devam, personelin görev, yetki ve sorumlulukları, sınıf geçme, mali hükümler, belgelerin düzenlenmesi, çeşitli hükümler başlıklarında ele alındığı görülmektedir. Yönetmelikte ilköğretim kurumlarının görev ve işleyişine dair usul ve esaslar da yer almaktadır. Bu durumun, yönetmelikte okul öncesi eğitimin görev ve işleyişine ilişkin hükümlerin yorumlanmasında bir muğlaklık oluşturduğu söylenebilir. Okul öncesi eğitim kurumlarının (anasınıfları, anaokulları, uygulama sınıfları) ilköğretim kurumlarından farklı bir işleyişe sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu sebeple; bu kurumların görev ve işleyişlerine dair yasal düzenlemelerin, yürürlükten

kaldırılan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nde (8.06.2004 tarih ve 25486 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan) olduğu gibi ayrıntılı bir biçimde okul öncesi eğitim kurumlarına özel olarak yeniden düzenlenmesi önemli ve elzemdir. Yönetmeliğin okul öncesi eğitim kurumları özelinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesi; yöneticilere ve uygulayıcılara işleyişte pratiklik sağlayacak, aynı zamanda kurumların denetiminde, denetleyicilere kolaylaştırıcı bir rehberlik de sunulmuş olacaktır.

3.4. Kalkınma Planlarında Okul Öncesi Eğitim

Türkiye'de 1960'lı yıllardan bu yana planlı kalkınma dönemine geçildiğini söylemek mümkündür. Millî tasarrufu arttırmak, yatırımları toplum yararına, gerektirdiği önceliklerle yöneltmek, iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek üzere Birinci Beş Yıllık (1963 - 1967) Kalkınma Planı hazırlanmıştır (DPT, 1963). Sonraki yıllarda beş yıllık dönemleri kapsayacak şekilde kalkınma planlarının hazırlandığı görülmektedir. Kalkınma planları içinde eğitime dair amaç, politika ve tedbirler de yer almaktadır. Bu çalışmanın odak noktasını oluşturan okul öncesi eğitimle ilgili hedef ve politikalar, kalkınma planlarında incelenmiş ve Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Kalkınma Planlarında Okul Öncesi Eğitime Dair Belirlenen Hedef ve Politikalar

Kalkınma Planları	Yıllar	Hedef ve Politikalar
1. Beş Yıllık Kalkınma Planı	1963 1967	Okul öncesi eğitime yönelik herhangi bir planlama yapılmamıştır.
2. Beş Yıllık Kalkınma Planı	1963 1972	* 3-6 yaşındaki çocukların eğitimi olarak nitelendirilen okul öncesi eğitimin; anne eğitiminden yoksun çocukların eğitimi için ele alınması, * 1968-1972 döneminde okul öncesi eğitim hizmetlerinin, bağımsız anaokulları ve ilkokullara bağlı anasınıfları kurularak geliştirilmesi, * Kız enstitülerinde öğretim programının ve okul öncesi eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla çocuk yuvalarının açılması planlanmıştır.
3. Beş Yıllık Kalkınma Planı	1973 1977	Okul öncesi eğitimin bütün 3- 6 yaş grubunu kapsayacak şekilde sağlanmasının büyük malî kaynak gerektirdiği belirtilmiş, konu ile ilgili araştırmaların yürütülmesi ve soruna uzun dönem içinde kapsamlı bir şekilde yaklaşılması için gerekli hazırlıkların yapılması planlanmıştır.

4. Beş Yıllık Kalkınma Planı	1979 1983	<ul style="list-style-type: none"> * En çok kentleşmiş yörelerden başlamak üzere özellikle gecekondu ve işçi çocukları hedef alınarak geliştirilecek olan okul öncesi eğitime yönelik pilot uygulamaların ele alınması, * Pilot uygulama sonuçlarına göre ve yapılacak yeni düzenlemelerle eğitim sisteminin rasyonel bir yapıya kavuşturulmasından sonra sistemin bütünlüğü dikkate alınarak okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, * Sistemin geliştirilmesinde mevcut kapasitelerden yararlanılması planlanmıştır.
5. Beş Yıllık Kalkınma Planı	1985 1989	<ul style="list-style-type: none"> * 5-6 yaş nüfusunun okullaşma oranının % 10'a çıkarılması, * Bu hedefin gerçekleştirilmesi ve anaokulları ile anasınıflarının yaygınlaştırılması için kamu ve özel kuruluş imkânlarından yararlanılması planlanmıştır.
6. Beş Yıllık Kalkınma Planı	1990 1994	Okul öncesi eğitimde okullaşma oranının %11,5'e çıkarılması planlanmıştır.
7. Beş Yıllık Kalkınma Planı	1996 2000	Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, okullaşma oranının okul öncesi eğitimde %16'ya çıkarılması planlanmıştır.
8. Beş Yıllık Kalkınma Planı	2001 2005	<p>1999-2000 öğretim yılında, okul öncesi eğitimde okullaşma oranının % 9,8'e ulaştığı belirtilmiş;</p> <ul style="list-style-type: none"> * Sosyal, psikolojik ve zihinsel gelişimin erken yaşlarda şekillenmesi nedeniyle okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması, * Okul öncesi eğitim hizmeti veren kurumlar arasındaki farklılıkların giderilmesi için standartların oluşturulması, * Okul öncesi eğitim döneminde toplum tabanlı milli, ahlaki ve manevi değerlere bağlı eğitim verilebilmesi için yazılı, sözlü ve görüntülü eğitim programlarının yapımının özendirilmesi planlanmıştır.
9. Beş Yıllık Kalkınma Planı	2007 2013	<ul style="list-style-type: none"> * Plan döneminde okul öncesi eğitimde okullaşma oranında önemli artışlar sağlanması ve okullaşma oranının %50'ye çıkarılması, * Okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla öğretmen ve fiziki altyapı ihtiyacının karşılanması, * Eğitim hizmetlerinin çeşitlendirilmesi, * Toplumsal farkındalık düzeyinin yükseltilmesi, * Erken çocukluk ve ebeveyn eğitimlerinin artırılması planlanmıştır.
10. Beş Yıllık Kalkınma Planı	2014 2018	<ul style="list-style-type: none"> * Okul öncesi eğitimin, imkânları kısıtlı hane ve bölgelerin erişimini destekleyecek şekilde yaygınlaştırılması, * Kaliteli, hesaplı ve kolay erişilebilir kreş ve okul öncesi eğitim imkânlarının yaygınlaştırılmasına dönük planlamalar yapılmıştır.

11. Beş Yıllık Kalkınma Planı	2019	<ul style="list-style-type: none"> * Erken çocukluk eğitiminde 5 yaşın zorunlu eğitim kapsamına alınması, * Erken çocukluk dönemi bakım ve eğitim hizmeti veren kurumlar açısından ortak bir düzenleme yapılması, * Erken çocukluk dönemi bakım ve eğitim hizmeti veren kurumların sayılarının artırılması ve hizmet sunum modellerinin çeşitlendirilmesi ve denetimlerinin artırılması, * Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocukların servis, eğitim materyali, beslenme vb. bireysel ihtiyaçlarını gidermeyi sağlayacak farklı ve esnek uygulamaların geliştirilmesi,
	2023	<ul style="list-style-type: none"> * Koruma ve bakım altındaki çocukların erken çocukluk döneminden başlayarak eğitim seviyelerinin yükseltilmesi, bakım sonrası süreçte sosyal hayata uyumlarının desteklenmesi, * Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimlerinin verilmesi, * Spor eğitiminin, okul öncesinden başlayarak ilk ve ortaöğretim kademelerinde yaygınlaştırılması yönünde planlamalar yapılmıştır.

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı - Kalkınma Planları incelenerek oluşturulmuştur (SBB, 2023).

Tablo 2 incelendiğinde; Türkiye’de 60 yıllık planlı kalkınma döneminde, okul öncesi eğitime dair belirlenen hedef ve politikaların kısmen gerçekleştirildiğini söylemek mümkündür. 2023 yılı itibariyle son dönemde bulunan 11. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda, 5 yaş çağ nüfusunun zorunlu eğitime dâhil edilmesinin yer aldığı görülmektedir. Bu noktada, okul öncesi eğitim hizmetlerinin niteliğinden ödün verilmeden hedeflerin gerçekleştirilmesinin önemli olduğunu belirtmek yerinde olacaktır. Okul öncesi eğitim hizmetlerinin nitelikli bir biçimde sürdürülmesi açısından; hizmet standartlarının belirlenmesi ve denetimlerin sağlanması, öncelikli ve önemli konular olarak değerlendirilmelidir.

3.5. Stratejik Planlarda Okul Öncesi Eğitim

24.12.2003 tarih ve 25326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na göre, “kamu idarelerinin; kalkınma planları, Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen politikalar, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden

belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlamaları” (m.9) zorunlu hale getirilmiştir. Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı’nca 2010-2014 yıllarını kapsayan ilk stratejik plan oluşturulmuş ve takip eden dönemlerde de planlar oluşturulmaya devam edilmiştir. MEB stratejik planlarında; “stratejik plan hazırlık süreci, durum analizi, geleceğe yönelim, izleme ve değerlendirme” ana başlıklarında Bakanlığın faaliyet alanları ve hizmetlerinin belirlenmesine yönelik çalışmalara yer verilmiştir. İlk stratejik plandan sonra ana başlıklara “maliyetlendirme” başlığı da eklenmiştir. MEB stratejik planlarında okul öncesi eğitime yönelik performans göstergelerine ve stratejilere de yer verilmiştir. Beş yıllık dönemleri kapsayan MEB stratejik planlarında yer alan okul öncesi eğitim performans göstergeleri ile stratejileri aşağıda özetlenmiştir (MEB, 2023a).

2010-2014 Stratejik Planı, MEB’in hazırladığı ilk stratejik plandır. Planda okul öncesi eğitime dair belirlenmiş olan konulardan yola çıkılarak stratejik amaç ve hedefler oluşturulmuştur. Plan dönemi sonuna kadar okul öncesi eğitimde gerçekleştirilmesi amaçlanan stratejik hedefleri şu şekilde sıralamak mümkündür: % 33 olan net okullaşma oranının % 70’in üstüne çıkarılması, ihtiyaç duyulan öğretmen sayısının tamamının karşılanması, okul öncesi eğitimin çeşitlendirilmesi (gezici anaokulları) ve bu alanda toplumsal farkındalığın artırılması, kamu envanterine kayıtlı ve atıl durumdaki okul ve kurum binalarının okul öncesi eğitim kurumu olarak kullanılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi, kamuya bağlı anaokullarının ve anasınıflarının sayılarının artırılarak kurumların donatımı için kaynak planlamasının yapılması.

2015-2019 Stratejik Planı, MEB’in hazırladığı ikinci stratejik plandır. Planda, eğitim öğretim sisteminin sorun ve gelişim alanları arasında “okul öncesi eğitimde okullaşma” başlığına yer verilmiş, “okul öncesi eğitim imkânlarının yaygınlık ve yeterliği” zayıf yönler arasında sıralanmıştır. Plan dönemi sonuna kadar; ilkökul birinci sınıf öğrencilerinden en az bir yıl okul öncesi eğitim almış olanların oranının %90, 4-5 yaş net okullaşma oranının %70, okul öncesi eğitimde özel öğretimin payının %23 olması performans göstergeleri arasında yer almıştır. Planda okul öncesi eğitime dair belirlenen stratejiler ise; okul öncesi eğitime katılımı artıracak hizmet sunum modellerinin çeşitlendirilmesi ve okul öncesi eğitim imkânları kısıtlı hane ve bölgelerin erişimini destekleyecek şekilde yaygınlaştırması, okul öncesi eğitimde ailelere düşen maliyeti azaltacak düzenlemelerin yapılması şeklindedir.

2019-2023 Stratejik Planı, MEB'in hazırladığı üçüncü stratejik plandır. Planda, okul öncesi dönem çocuklarının bilişsel, duygusal ve fiziksel olarak çok boyutlu gelişimlerinin sağlanması amaçlanmış ve bu amaç doğrultusunda; erken çocukluk eğitiminin niteliği ve yaygınlığının artırılması, toplum temelli erken çocukluk eğitiminin çeşitlendirilerek yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. Erken çocukluk eğitim hizmetlerine yönelik bütünlük bir sistem oluşturulması ve plan dönemi sonuna kadar; 3-5 yaş grubu okullaşma oranının %55, şartları elverişsiz öğrencilere beslenme ve araç gereç yardımı yapılmasına ilişkin sistem kurulması %100, ilkökul birinci sınıf öğrencilerinden en az bir yıl okul öncesi eğitim almış olanların oranının %100, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin uyumunun sağlanmasına yönelik öğretmen eğitimlerine katılan okul öncesi öğretmeni oranının %100 olması performans göstergeleri arasında yer almıştır.

3.6. Milli Eğitim Şûralarında Okul Öncesi Eğitim

Eğitim-öğretimle ilgili konuların görüşüldüğü ve tavsiye niteliğinde kararların alındığı Milli Eğitim Şûralarında; okul öncesi eğitime dair amaçlar, ilkeler, içerikler, öğretmen yetiştirme politikaları gibi konuların gündeme alındığı ve şûra kararlarına dâhil edildiği görülmektedir. Şûralarda okul öncesi eğitimle ilgili alınan kararlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Milli Eğitim Şûra Gündem/Kararlarında Okul Öncesi Eğitim

Milli Eğitim Şûraları	Okul Öncesi Eğitimle İlgili Gündem/ Kararlar
1. Millî Eğitim Şûrası (1939)	Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.
2. Millî Eğitim Şûrası (1943)	Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.
3. Millî Eğitim Şûrası (1946)	Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.
4. Millî Eğitim Şûrası (1949)	Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.
5. Millî Eğitim Şûrası (1953)	Şûranın gündem maddeleri arasında anaokulları için hazırlanmış olan program ve yönetmeliğin incelenmesine yer verilmiştir.

6. Millî Eğitim Şûrası (1957)	Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.
7. Millî Eğitim Şûrası (1962)	“Ana Okulları ve Ana Sınıfları Yönetmeliği” tasarısının hazırlanarak Talim ve Terbiye Kurulunun incelemesine sunulması ve 1962-1963 öğretim yılı başında uygulamaya konması kararı alınmıştır.
8. Millî Eğitim Şûrası (1970)	Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.
9. Millî Eğitim Şûrası (1974)	Okul öncesi eğitimin kapsamı, okul öncesi eğitim kurumlarının amaç ve görevleri ile kuruluş biçimlerine yer verilmiştir.
10. Millî Eğitim Şûrası (1981)	Okul öncesi eğitime ilişkin 14 karar alınmıştır. Alınan kararlarda öne çıkan konu başlıkları; * Okul öncesi dönemin 0-5 yaş çocukları kapsadığı, okul öncesi eğitimin zaman içerisinde zorunlu eğitim kapsamına alınması, * Eğitim programlarının geliştirilmesi, öğretmen el kitaplarının hazırlanması, öğretim ve oyun materyallerinin geliştirilmesi, * Ana-babalar için kaynak materyallerin hazırlanması, * Çocukların gelişimini izlemede kullanılmak üzere öğrenci gelişim dosyası, izleme ve tanıma araçlarının geliştirilmesi şeklindedir.
11. Millî Eğitim Şûrası (1982)	Öğretmen yetiştirmeye ilişkin konuların gündeme alındığı şûrada; okul öncesi öğretmen yetiştirme eğitiminin amaçları, fonksiyonları, ilkeleri, içerik ve etkinlik kategorileri belirlenmiştir.
12. Millî Eğitim Şûrası (1988)	On ikinci Milli Eğitim Şûrası’nda; * Okul öncesi eğitim kademesinden başlayarak milli eğitim sisteminde tam bir bütünlük sağlanması, * Okul öncesi eğitim programlarının ülkenin şartlarına, sosyal ve kültürel yapısına, değer sistemlerine uygun olarak geliştirilmesi, * Okul öncesi eğitim kademesine (anaokulu ve anasınıfı) öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarının iki yıl olarak kalması ve eğitimin yükseköğretim bünyesinde düşünülmesi yönünde kararlar alınmıştır.
13. Millî Eğitim Şûrası (1990)	Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.

14. Millî Eğitim Şûrası (1993)	<p>İki temel gündem maddesinden birisini okul öncesi eğitim oluşturmuştur. Şûrada;</p> <ul style="list-style-type: none">* Okul öncesi eğitimin geliştirilerek yaygınlaştırılması, kalkınma planlarındaki hedeflere ulaşılması,* Resmî ve özel anaokullarının, ilkokulların ve ilköğretim okullarının bünyesinde açılan anasınıflarının “okul öncesi eğitim kurumu” olarak nitelendirilmesi,* Okul öncesi eğitim tesis ve yapılarının geliştirilmesi, ana ve baba okulu” uygulamalarının yaygınlaştırılması gibi 23 farklı karar alınmıştır.
15. Millî Eğitim Şûrası (1996)	<p>Bu şûrada alınan en önemli kararların; 5-6 yaş okul öncesi eğitimin iki yıl şeklinde zorunlu hale getirilmesi ve diğer bakanlık ve kuruluşlara bağlı olarak faaliyet gösteren okul öncesi eğitim kurumlarının denetiminin Millî Eğitim Bakanlığı’na yapılması olduğu söylenebilir. Bunun yanında; okul binalarının yapımında çocukların ihtiyaçları doğrultusunda gerekli fiziki düzenlemelerin yapılması, “Aile Katılım Programları” ve “Ana Baba Okulları”nın yaygınlaştırılmasına dair kararlar alınmıştır.</p>
16. Millî Eğitim Şûrası (1999)	<p>Okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir gündeme/karara yer verilmemiştir.</p>
17. Millî Eğitim Şûrası (2006)	<p>17. Millî Eğitim Şûrası’nda;</p> <ul style="list-style-type: none">* 60-72 aylık çocukluk çağını kapsayan okul öncesi eğitim döneminin zorunlu hale getirilmesi,* Okul öncesi eğitim kurumlarının açılmasında özel sektörün teşvik edilmesi,* Okul öncesi eğitim hizmeti veren kurumlara devlet desteğinin ve teşviklerin artırılması, vergi muafiyetinin getirilmesine ilişkin kararlar alınmıştır.
18. Millî Eğitim Şûrası (2010)	<p>Bu şûrada ;</p> <ul style="list-style-type: none">* Okul öncesi eğitimde öğretmen yetiştirme konusunda,* Zorunlu eğitimde bir yıl okul öncesi eğitime yer verilmesi,* İlköğretime ayrılan % 20’lik ödeneğin % 40 ve bu ödeneğin % 40’ının da okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarının spor faaliyetlerindeki ihtiyaçlarında kullanılmasına izin verecek şekilde düzenlenmesi,* Değerler eğitimine, okul öncesinden başlanması,* Yönlendirme hizmetlerinin, okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinde etkin olarak yaygınlaştırılması, mevcut Yönelme Yönergesi’nin revize edilmesi,* Okul öncesinden başlayarak bütün öğretim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman istihdam edilecek şekilde norm kadroların tahsis edilmesi yönünde kararlar alınmıştır.

-
19. Milli Eğitim Şûrası'nda;
 * Öğretim programının oyun temelli olması, öğretim programında değerler eğitime yer verilmesi,
 * Okul öncesinden itibaren yetenek gelişiminin izlenmesi, okul öncesi ve ilkokulda kullanılan eğitim aracı metinlerinde Türk kültürüne ait literatüre (masal, hikâye, fabl, şiir vb.) yer verilmesi,
 * Okul öncesi eğitimde, öğretim programlarının çocukların özgüven becerilerini ve birey olma bilincini geliştirmeye dönük olması, öğretim programlarında yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik kazanımlara yer verilmesi,
 * Okul öncesi eğitimde uygun enstrümanlarla Türk müziği çalışmalarına yer verilmesi, düzeylerine uygun spor etkinliklerine yer verilmesi, Türkçe'nin doğru bir şekilde kazandırılması,
 * Okul öncesi eğitimde tekli öğretime geçilmesine dair kararlar alınmıştır.
-

- Bu şûrada okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla;
 * 5 yaş okullaşma oranının kısa vadede %100'e ulaştırılması için gerekli fiziki, beşerî ve mali imkânların sağlanması, 3-4 yaş için de eğitime erişim imkânlarının artırılması, daha erken yaşlarda (0-3 yaş) erken çocukluk eğitime ve bakım hizmetlerine erişim sağlanması,
 * Okul öncesi eğitim kurumlarında; okul öncesi öğretmenliği lisans mezunu okul öncesi öğretmenlerin istihdam edilmesi, okul psikolojik danışmanı, çocuk gelişim uzmanları, destek eğitim personeli/usta öğretici, güvenlik görevlisi ve yardımcı hizmetlilerin istihdam edilmesi,
 * Dezavantajlı bölgeler ve gruplara yönelik okul öncesi eğitime erişimi kolaylaştırmak için farklı modeller geliştirilmesi,
 * Okul öncesi eğitime kazandırılacak mekânların olması durumunda taşınabilir eğitim yerine yerinde eğitimin öncelikli olarak değerlendirilmesi,
 * Hayırseverlerden gelecek desteklerin öncelikle okul öncesi eğitime yönlendirilmesi,
 * Belediyelerin kaynakları oranında öncelikle okul öncesi eğitim kurumları olmak üzere tüm eğitim kurumlarının yapım, onarım, bakım ve temizlik gibi ihtiyaçlarının giderilmesi ve okul öncesi eğitimde erişimi kolay arsa tahsisine yönelik katkılarının artırılması,
 * Coğrafi, bölgesel ve sosyo-ekonomik düzey dikkate alınarak okul öncesi eğitimin önemine ve eğitime erişim fırsatlarına ilişkin farkındalık çalışmalarının artırılması ve bu konuda aileyi bilgilendirici materyallerin oluşturulması,
 * İşletmeler, kamu kurumları ve özel kurumlarda kreş, yuva gibi kurumların Millî Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği standartlara göre açılması, izlenmesi ve denetlenmesinin sağlanmasına ilişkin kararlar alınmıştır.
-

Kaynak: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı - Geçmişten Günümüze Millî Eğitim Şûraları incelenerek oluşturulmuştur (MEB,2023b).

Tablo 3 incelendiğinde; ilk olarak beşinci MEB Şûrası'nda; anaokulları için hazırlanmış olan program ve yönetmeliğin incelenmesinin şûra gündemine alındığı görülmektedir. Takip eden yıllarda; okul öncesi eğitime dair kapsamlı görüşmeler yapıldığı ve kararların alındığı ilk şûranın Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası olduğu söylenebilir. Sonraki yıllarda okul öncesi eğitimin; yaygınlaştırılması, anne-babalara yönelik eğitimlerin düzenlenmesi, okul öncesi eğitimde okullaşma oranının artırılması, okul öncesi eğitim hizmeti sunan anaokulu, anasınıfı vb. kurumların “okul öncesi eğitim kurumu” olarak nitelendirilmesi, okul öncesi eğitimde değerler eğitimi-yetenek gelişimi-yaratıcı düşünme-özgüven gelişimi-sanat ve spor gibi konulara yer verilmesi, 5 yaş için zorunlu eğitim, 3-4 yaş için eğitime erişim imkânlarının artırılması, 0-3 yaş erken çocukluk eğitimine ve bakım hizmetlerine erişimin sağlanması, okul öncesi eğitimde tekli öğretime geçilmesi, öğrenci sayısına bakılmaksızın okul psikolojik danışmanı, çocuk gelişim uzmanları, destek eğitim personeli/usta öğretici, güvenlik görevlisi ve yardımcı hizmetlilerin istihdam edilmesi gibi kararların alındığı görülmektedir.

15. ve 20. Milli Eğitim Şûra kararlarında diğer bakanlık ve kuruluşlara bağlı olarak faaliyet gösteren okul öncesi eğitim kurumlarının Millî Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği standartlara göre açılması, izlenmesi ve denetlenmesinin sağlanmasına ilişkin kararların alındığı görülmektedir. Bu kararın, okul öncesi eğitim hizmetlerinin standartlara uygun bir şekilde yürütülmesi açısından önemli bir karar olduğu açıktır. Bu karar; okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamında ele alınmasının düşünüldüğü 2023 yılında, MEB dışında birbirinden farklı kurum ve kuruluşlarca, farklı tiplerde sunulan okul öncesi eğitim hizmetlerinin belirli standartlarda nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi açısından, ivedilikle işleme konulması gereken bir uygulama olarak değerlendirilmelidir. Benzer şekilde, 20. Milli Eğitim Şûrası'nda; okul öncesi öğretmenliği lisans programından mezun öğretmenlerin okul öncesi eğitim kurumlarında istihdam edilmesine dair alınan kararın, okul öncesi eğitimin nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi açısından önemli bir karar olduğu söylenebilir.

3.7. MEB 2023 Eğitim Vizyonunda Okul Öncesi Eğitim

Millî Eğitim Bakanlığı'nın eğitim sisteminde gerçekleştirmek istediği değişim ve dönüşümlere dair politikaları içeren bir diğer belge 2018 yılında yayımlanan “2023 Eğitim Vizyonu” belgesidir. Okul öncesi eğitime dair hedefler 2023 Vizyon Belgesi'nde “erken çocukluk” başlığında ele alınmıştır. 2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nde erken çocukluk eğitimine ilişkin belirlenen hedefler Şekil 2'de verilmiştir.

HEDEF 1
<ul style="list-style-type: none"> • 5 yaş çağ nüfusunun zorunlu eğitim kapsamına alınması, • Kırsal ve düşük yoğunluklu yerleşim bölgelerindeki çocuklar için alternatif modeller uygulanması, • Şartları elverişsiz çevrelerdeki çocukların beslenme ihtiyaçlarının karşılanması, • Şartları elverişsiz çevrelerdeki çocuklara araç-gereç temininin sağlanması.
HEDEF 2
<ul style="list-style-type: none"> • Hizmetlerin izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik ortak kalite standartlarının belirlenerek kamu ve özel bütün kurumlarda bu standartlara göre uygulamaların izlenmesi, • Yerel kuruluşlarla tamamlayıcı bir işbirliği çerçevesinin teşvik edilmesi.
HEDEF 3
<ul style="list-style-type: none"> • Anne babalara yönelik çocuk gelişimi ve psikoloji odaklı eğitimlerin yaygınlaştırılması, • Göçmen, geçici koruma altındaki ve mevsimlik tarım işçisi çocuklarla okulsuz köy ve köy altı yerleşim yerlerindeki çocukların bulunduğu okullarda hızlandırılmış, yoğun ve bir arada yaşamı destekleyici eğitim programlarının oluşturulması, • Erken çocukluk eğitiminde özel gereksinimli çocukların uyumunun sağlanması için gerekli öğretmen eğitimlerinin verilmesi.

Şekil 2. MEB 2023 Vizyonu Erken Çocukluk Hedefleri

Kaynak: (MEB, 2018)

Şekil 2’de de görüldüğü gibi; 2023 Eğitim Vizyonu’nda; 5 yaş çağ nüfusunun zorunlu eğitim kapsamına alınması, okul öncesi eğitimin yaygınlaşması adına önemli bir hedefdir. Bunun yanında; erken çocukluk eğitiminin; çocukların her alanda gelişimini destekleyerek yaşam boyu iyi olma hâline katkıda bulunması, toplumsal refah ile sosyal, kültürel ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın artmasına katkı sağlamasından hareketle, elverişsiz şartlara sahip tüm çocuklara eğitim hakkının sağlanması için aile ve sosyal güvenlik politikalarıyla bütünleşik bir strateji geliştirilmesi de amaçlanmıştır. Bu amaçla, Millî Eğitim Bakanlığı’nın bu bütünleşik stratejinin oluşturulmasında ağırlık merkezi olması, toplum temelli bir erken çocukluk eğitiminin öne çıkarılmasına dair politikalar oluşturulmuştur (MEB, 2018).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Hayat boyu devam eden bir süreç olan eğitimin öncelikle ailede başladığını ve okullarda devam ettiğini söylemek mümkündür. Bireyler, doğduğu andan itibaren yaşadığı dünyayı anlama çabası içindedir. Bu anlama çabasına planlı ya da plansız bir biçimde eğitim yaşantıları eşlik etmektedir. Eğitim örgütlerinde planlı ve programlı bir biçimde sürdürülen eğitim yaşantılarının, kamuya karşı görev ve sorumluluklar bağlamında ele alınarak hukuk devleti ilkelerine uygun bir düzen içerisinde yerine getirilmesi gerekmektedir. Çünkü eğitim bireyin temel haklarından biridir, kamu düzeni kapsamında eğitimin hukuken düzenlenmesi bir zorunluluktur.

Büyüme ve gelişmenin en hızlı olduğu okul öncesi dönemde bireyin gelişiminin, ailesi ve uzman kişiler tarafından kurumlarda desteklenmesi önemlidir. Bireyin her alanda gelişiminin desteklendiği planlı ve programlı eğitim etkinliklerine erişimi, erken çocukluk yıllarında okul öncesi eğitim örgütleri aracılığıyla sağlanmaktadır. Türk eğitim sisteminde okul öncesi eğitim hizmetleri örgün eğitimin ilk basamağında örgütlenmektedir. Bakanlıklara, kamu örgütlerine, özel örgütlere, yerel yönetimlere, vakıf ve üniversitelere bağlı olarak farklı yaş gruplarına sunulan okul öncesi eğitim hizmetlerinin yaygın olarak MEB'e bağlı anaokulları ve anasınıflarında sürdürüldüğünü söylemek mümkündür.

T.C. Anayasası'nda ilköğretimin devlet okullarında zorunlu ve parasız olduğuna değinilmekte, okul öncesi eğitimi kapsayan herhangi bir zorunluluktan bahsedilmemektedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de okul öncesi eğitime dair hükümler yer almaktadır. Bunun yanında; Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde okul öncesi eğitim kurumlarının görev ve işleyişine ilişkin usul ve esaslara yer verilmiştir. Eğitim politikalarının dayanaklarını oluşturan çeşitli plan ve belgelerde (Kalkınma Planları, MEB Stratejik Planları, MEB Şûraları, MEB 2023 Vizyon Belgesi) okul öncesi eğitime dair stratejiler ve amaçlar da bulunmaktadır.

Türk eğitim sisteminde okul öncesi eğitimin yasal dayanakları bütüncül olarak değerlendirildiğinde, Türkiye'de okul öncesi eğitimi yaygınlaştırma politikalarının halen devam ettiğini söylemek mümkündür. Özellikle 2023 yılı sonuna kadar 5 yaş çağı nüfusu için okul öncesi eğitimin zorunlu hale gelmesi ve ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin tamamının en az bir yıl okul öncesi eğitim almış olma oranının %100'e yükseltme hedefleri, tüm çocuklara eğitim hakkının sağlanması için oluşturulacak politikalarda MEB'in ağırlık merkezi olması yasal belgelerde göze çarpan hedefler arasındadır.

Türk eğitim sisteminde okul öncesi eğitim hizmetlerinin erken çocukluk eğitimi kapsamında farklı yaş ve kurum tiplerinde MEB'e bağlı olmayan kurumlarda da sürdürüldüğü görülmektedir. Hizmet standartlarının belirlenerek, özellikle diğer kurum ve kuruluşlar tarafından sunulan hizmetler de dâhil olmak üzere, okul öncesi eğitim hizmetlerinin koordinasyonun MEB tarafından sağlanması ve kurumların Millî Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği standartlara göre açılması, izlenmesi ve denetlenmesi nitelikli hizmet sunabilmesi için önemli ve elzemdir. İvedilikle tanzim edilmesi gereken bir

diğer önemli konu ise; mevcut durumda okul öncesi eğitim kurumlarının görev ve işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenleyen Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin yürürlükten kaldırılması, ilköğretim kurumlarından ayrı olacak şekilde okul öncesi eğitim kurumlarına özel, okul öncesi eğitim kurumlarının kuruluş, yönetim, eğitim, görev ve işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenleyen kapsayıcı bir yönetmeliğin yeniden hazırlanarak yürürlüğe konmasıdır.

Özetle belirtmek gerekirse, erken çocukluk eğitimine dair standartların belirlenerek, okul öncesi eğitim kurumlarının kuruluş, yönetim, eğitim, görev ve işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenleyen kapsayıcı bir yönetmeliğin hazırlanması ile okul öncesi eğitim hizmeti sunan bütün kurumların Millî Eğitim Bakanlığı'nca izlenmesi ve denetlenmesinin okul öncesi eğitime dair mühim ve öncelikli konular arasında yer aldığı düşünülmektedir. Türkiye'de okul öncesi eğitimin nitelikli bir şekilde sürdürülebilmesi için okul öncesi eğitim hizmetlerine ilişkin mevzuatın gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi önemli bir zorunluluktur.

Kaynakça

1. Arslan, M. (2009). Eğitimle ilgili temel kavramlar. M. Arslan (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* (s. 12-25) içinde. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
2. Atay, E. (2017). *Hukuk başlangıcı*. Gazi Kitabevi.
3. Balcı, A. (2021). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Pegem Akademi.
4. Çiftçi, A. (2019). *Hukuka giriş ve vatandaşlık bilgisi: Demokrasi ve insan hakları*. Gazi Kitabevi.
5. Devlet Memurları Kanunu-657 Sayılı Kanun. (2023). Resmi Gazete Tarih: 23.07.1965 ve Resmi Gazete Sayı: 12056.
6. Doğan, İ. (2020). *Hukuka giriş*. Astana Yayınları.
7. DPT – Devlet Planlama Teşkilatı. (1963). Kalkınma planı birinci beş yıl (1963-1967). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Kalkinma_Plani_Birinci_Bes_Yillik_1963-1967.pdf
8. ERG (2022). *Eğitim izleme raporu*. Eğitim Reformu Girişimi. <https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2022/12/EIR2022.pdf>
9. Erkılcı, T. A. (2022). *Pedagojik, sosyal, ekonomik ve politik yönleriyle eğitim: Eğitim sosyolojisi*. Am Yayınçılık.
10. Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Yelkentepe Yayınları.
11. Gülcan, M. G. (2019). *Eğitim hukuku*. Pegem Akademi.
12. İlköğretim ve Eğitim Kanunu- 222 Sayılı Kanun. (2023). Resmi Gazete Tarih 12.1.1961 ve Resmi Gazete Sayı: 10705.
13. İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun- 6287 Sayılı Kanun. (2023). Resmi Gazete Tarih: 11.04.2012 ve Resmi Gazete Sayı: 28261.
14. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu – 5018 Sayılı Kanun. (2023). Resmi Gazete Tarih: 24.12.2003 ve Resmi Gazete Sayı: 25326.
15. Karaman-Kepeneci, Y. ve Taşkın, P. (2019). *Eğitim hukuku*. Siyasal Kitabevi.
16. Kırıl, B. (2021). Türk eğitim sisteminin yasal dayanakları. U. Akın (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (s.28-53) içinde. Pegem Akademi.
17. Kız Teknik öğretim Okullarına bağlı Uygulama Anaokulları Yönetmeliği. (2023). Resmi Gazete Tarih: 24.03.1970 ve Resmi Gazete Sayı: 13453.
18. MEB (2018). *2023 Eğitim Vizyon Belgesi*. Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf
19. MEB (2022). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2021/2022*. Milli Eğitim Bakanlığı. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_09/15142558_meb_istatistikleri_organ_egitim_2021_2022.pdf

20. MEB (2023a). *Stratejik Planlar ve Hazırlık Programları*. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <https://sgb.meb.gov.tr/www/1-stratejik-planlar-ve-hazirlik-programlari/icerik/331>
21. MEB (2023b). *Geçmişten Günümüze Millî Eğitim Şüraları*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-mill-egitim-sralari/icerik/328>
22. Milli Eğitim Bakanlığı Anaokulu - Anasınıfı ve Uygulama Sınıfı Yönetmeliği. (2023). Resmi Gazete Tarih: 16.12.1992 ve Resmi Gazete Sayı: 21437
23. Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. (2023). Resmi Gazete Tarih: 26.07.2014 ve Resmi Gazete Sayı: 29072.
24. Milli Eğitim Temel Kanunu- 1739 Sayılı Kanun. (2023). Resmi Gazete Tarih: 24.06.1973 ve Resmi Gazete Sayı: 14574.
25. Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun – 3797 Sayılı Kanun (2023). Resmi Gazete Tarih: 12.05.1992 ve Resmi Gazete Sayı: 21226
26. Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname - 652 Karar Sayılı KHK. (2023). Resmi Gazete Tarih: 14.09.2011 ve Resmi Gazete Sayı: 28054.
27. Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği. (2023). Resmi Gazete Tarih: 21.07.1996 ve Resmi Gazete Sayı: 22703.
28. Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği. (2023). Resmi Gazete Tarih: 8.06.2004 ve Resmi Gazete Sayı: 25486.
29. Özel Öğretim Kurumları Kanunu-5580 Sayılı Kanun. (2023). Resmi Gazete Tarih: 14.02.2007 ve Resmi Gazete Sayı: 26434.
30. Sarpkaya, R. (2021). Türk eğitim sisteminin amaçları ve genel ilkeleri. R. Sarpkaya (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (s.1-29) içinde. Anı Yayıncılık.
31. Sönmez, V. (2020). *Eğitim felsefesi*. Anı Yayıncılık.
32. Tevhid-i Tedrisat Kanunu- 430 Sayılı Kanun. (2023). Resmi Gazete Tarih: 06.03.1340 ve Resmi Gazete Sayı: 63.
33. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası-1982 Anayasası. (2023). Kabul Tarihi: 7.11.1982 ve Kanun No: 2709. https://www5.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2018.pdf
34. Oktay, A. (2002). *Yaşamın sihirlili yılları: Okul öncesi dönem*. Epsilon.
35. Oktay, A. (2005). Okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması. A. Oktay ve Ö. P. Unutkan (Ed.), *Okul öncesi eğitimde güncel konular* (s. 11-24) içinde. Morpa Kültür Yayınları.

36. SBB (2023). *Kalkınma planları*. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
37. Şahin, M. (2019). Eğitim ve öğretimle ilgili temel kavramlar. Şahin, M ve Aytaç, T. (Ed.), *Eğitime giriş* (s.2-20) içinde. Pegem Akademi.
38. Ünal, A. ve Sarpkaya, R. (2020). *Eğitim hukuku: Herkese nitelikli eğitim*. Anı Yayıncılık.
39. Yavuz, M. (2018). *Eğitim bilimine giriş*. Anı Yayıncılık.